

Изази Недјељом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом уплати-
ти на пошту у Котор.
Донек пише се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мане.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПРИЗ, 8 новембра. — У скуп-
штини је крајна левница ставила ин-
терпелацију влади. Министар пресјед-
ник Рувин је иште да се одговор на то
питање одгоди до 24 (12) новембра и
ставља питање повјерења. Скупштина
је одбила захтјев министров са 328
гласова против 242. На то изјави Ру-
вин да влада даје оставку. Послије
оставке владин трагао је Клемансо
своју интерпелацију на се. Сједница
је одгођена до понедјељника. (Бечки
кореспондент биро никако нам пи-
је могао повјерити тајну, каква је
то интерпелација била, којом је крајна
левница француске скупштине одобрила
владу.)

СРИЈЕДАЦ, 8 новембра. — Бу-
гарска је влада наредила да се пре-
тражи стан дипломатског агента Ср-
бије. Агенат одведен у тамницу, списи
љегови узети. Сад је свијем странци-
ма забрањен улазак у Сриједац.

ПРИЗ, 11 новембра. — Грени
је данас вијеђао са Брисеном и Лер-
оајером, но они му рекоше да није
толико министарска колико пресједнич-
ка криза, те није требало одступити
министарство, но он сам, пресједник
републике Грени. Сви мисле да се
пресједничка криза не може уклонити.

БУКУРЕШТ, 11 нов. — (Ажас
Ава.) — Размирица грчко-румунска
још није изравната, преговори се на-
стављају.

ЦАРИГРАД, 12 нов. — Султан
је, користећи се боравком рускога
Цара у Берлину, замолио брзојавно
Цара Вилхелма да гледа да склопи
Цара Александра на ријешење бугар-
ског питања. Одговор на ту молбу још
није стигао.

ИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Свети Ђорђе.

из непечатане збирке

СРПСКИЈЕХ НАРОДНИЈЕХ ПЈЕСАМА:

Дионисија Миковића

Управитеља манастира Бање.

Славенска је кликовала вилу,
Са Балкана високе планине,
О веселу дану Ђурђев дану,
Кликовала Босну помињања:
„О поносна Босно земљо равна!
Кодико си ливна и лијена,
Царева би могла бит столица!
Кодико си веља и богата,
Ти би могла бити краљевина!
Ма сам јадна са твоје лепоте,
Е на што си дивна и лијена,
Кад нијеси царева столица?
Још јаднија са твога богатства,
Е на што си веља и богата,
Кад нијеси кнезу кнежевина,
А камо ли краљу краљевина?
А да си ми за цара столица,
Или да си краљу краљевина,
Или да си кнезу кнежевина,
Сјутра бих те љепше поздравила,
И Ђурђев ти данак честитала,
Који ће ти донијет дарове
Дивне руже, и мирне цвијетове,
Јаку росу, и зелену траву,
Красне, миле, тиде пјесчанице;
И љепше ти донијети сунце
Које ће ти сунјег окопити!“
А од Босне то зачула вилу
То је чула па је кликовала,
Са бијела шехер Сарајева:
„Сестро моја, пребијела виле!
Не кори ми ти Босне поносне;
Ако она није царевица,
Ама јесте била краљевина.
Ако она није кнежевина,
Ама јесте српска постојбина.
А што сада није кнежевина,
Може омет бити краљевина;

ПРИЗ, 12 нов. — Грени је
изјавио да је науино уклонити се с
предсједништва Републике. Позваће
Рибота или Гоблета да саставе мини-
старство које би сазвало конгрес рад
избора новог пресједника Републике.
Једанак ће објавити посланицу народу
којом ће одбити од себе одговорност
изјавом да његово уклањање није дра-
говољно но таке су прилике да није
могуће владати.

БЕРЛИН, 12 нов. — Царевинска
скупштина њемачка (Reichstag) отво-
рена пријестолом бесједом. Бесједа
јавља изабраницима њемачког народа,
да ће им се поднијети приједлог у
погледу земаљске обране и општег
устанка. (Landwehr и Landsturm), у
смјеру да се знатно умножи сила ца-
ревине. Спољна политика њемачке ца-
ревине труди се с успјехом да укријепи
мир Јевропи хранећи пријатељске од-
носе са свијем великијем државама
уговорима и савезима који иду на то
да уклоне опасности рата и да се за-
једнички одупру нападачким смјеро-
вима. Њемачка нема нападачких смје-
рова и никакве потребе која би се
могла намирити побједоносним ратом.
Нехришћанска навада нападати сусјед-
не народе, страна је особини њемачкој.
Ни устав Њемачке ни војничке јој
установе не иду на то да поремете
мир напијех сусједа неоснованим на-
падајима. Но јаки смо у обрани своје
независности и хоћемо да будемо тако
јаки, да можемо спокојно погледати у
очи свакој опасности.

Из новина.

Под насловом: „На богаташима
је да своју реку учине“, има загре-
бачки „Србобран“ од 31 октобра, бр.
93, овај чланак:

А што сада није краљевина,
Не јадај се, ни се срди, виле,
Она може постат царевина,
Јере рађа по избор јунаке,
Што су кадри сатворити царство:
Да би било од Бога суђено.
Остави се, и не јадај виле,
Бог ће дати што ће добро бити,
Но ми причај о сјутрашњем дану,
О веселу дану Ђурђев дану,
Босна ће те дивно саслушати.“
А кад чула од Балкана вилу,
Мало стала, па је бесједила:
„Саушај виле, па ми Босни причај,
Причај Босни и свему свијету:
Мушко се је чедо породило,
Свети Ђорђе од Канадокије,
Ђорђе бјеше рода госпоцкога,
Госпоцкога доста богатога,
Красан јунак на овоме свијету,
А јединац у оца и мајке.
Миловаху њега родитељи
Као небо звијезду даницу,
Миловаху њега родитељи
Као своје очи обадвије,
Миловаху њега родитељи
Као своје срце у њедрима;
Гојише га и Богу учине,
Док је Ђорђе књигу научио,
Научио и Бога познао.
А кад Ђорђе књигу научио,
И милона Бога упознао,
Они поше Богу на небеса,
А остаде Ђорђе у жалости.
Ма је Ђорђе мудар и паметан,
Што му пара ни код цара нема,
А нема му ни двадесет љета.
Па када му пар за памет чуо,
Царе га је код себе позвао:
За војводу храбра поставио.
А кад Ђорђе поста за војводу
Раздијели своје силно благо
Сиромашу, сјјепу и сакату,
Па узјаха на коња бјелаша,
Па се шео од града до града
И повједа име Исусово.
А кад зачу царе Дуклијане,
Позва њега у дворе бијеле,
Па му стаде царе бесједити:
Почуј мене, Ђорђе војводио!

„У једноме од предидућих бројева
нашега листа ми смо посебним чланком
попратили замисао о оснивању црногорског
паробродског друштва, те смо том прили-
ком и истаки значај и важност српског
мора, коме је главно пристаниште Бар у
Црној Гори.

Мило нам је што на Цетињу замисле,
да то одма и дјелу приводе. Замисао о
оснивању црногорског паробродског дру-
штва хоће да се изведе. Већ се устројио
на Цетињу привремени одбор, који је томе
друштву саставио устав, и који је већ цр-
ногорска влада потврдила, те се тај одбор
са својим прогласом у „Гласу Црногор-
ца“ обраћа на Црногорце и све Србе и
Славене, да помогну овоме подухећу, да
се уинушу као чланови тог паробродског
друштва, узевши једну или више акција.
По уставу тог друштва — оно се саставља
из акционара. Једна акција стоји 500 фра-
нака у злату, а ваколики основни капитал
тог друштва сачињавају 1600 таквих
акција. Чим се тај проглас обнародовао —
вели „Гл. Црногорца“ — одмах се само
Цетиње уписало на 475 комада акција,
које чине 237.500 франака у злату, те се
је ове недјеље наставило уписивање и по
осталијем мјестима, која засигурно неће
изостати иза своје скромне пријестонице.
Томе се одбор тога друштва нада и ми
смо увјерени да се он у Црној Гори у
у својој нади неће преварити; ал зар сав
терет — све те акције — да падну на
грбачу сиромашине Црне Горе, тог голог а
стотинама година крвљу умивеног етијева?
Зар да неколико скромних цетињских ку-
ћица добру четвртину тих акција преузму
на се, а толике српске и славенске земље
са својим велеградовима и силним пала-
чама да не знају да постоји црногорско
паробродско друштво на Сињему мору?
Не — то не може и не смеје бити! Ако
међ Србима у краљевини Србији, Босни и
Херцеговини, Далмацији, Трпједној краље-
вини, Банату и Банској немамо хиљаду кућа,
да свака по једну акцију црногорског па-
робродског друштва од 500 франака на се
узме — онда боље да нас и нема као Срба,
јер немамо првог материјалног услова на-
шег физичког и народног опстанка; а ако
их имаде, па се овоме подухећу наше
браће Црногорца не одизову — онда су
то изметници свога рода и племена, који

су се у мору свога новца утопили на не
познају свог народног огњишта са кој су
нам неколико стотина година фрцале вар-
нице српске славе и величине, српског
образа и јунаштва, српске слободе и наде,
те обасјавале српска обзорија, гдје је по-
мрчна била и гријале српске груди које
су у очајању зебле.

Браћа Црногорци етицали су нам као
јунаци и борци за крет часни и слободу
златну свугдје славе и поноса међ свим
славенским и хришћанским народима — на
су заслужили да се с њима ухватимо
слошки око катаракта њихових и напијех
бродова, који ће по Сињему мору и ције-
ломе свијету крчити путе српској тргови-
ни и индустрији, као што су некада црно-
горски јатагани разносили српску славу и
јунаштво. Они су оно крвљу и животом
својим чинили а од напијех богаташа иште
се за ово само неколико стотина франака.

Хоћемо сада да чујемо ријеч и да
видимо на дјелу наше Србе богаташе.
Када им кипте портфељи од којеквих
живућих акција по туђему свијету —
треба да се поносе и са којом акцијом
црногорског паробродског друштва, која
ће им бити понос српски и част трговачка.

Срби богаташи одријешите своје по-
чарке и за ово српско подухеће те се по-
кажете као свјесни Срби, врени родољуби
и добра браћа браћи Црногорцима. Немој-
те осрамотити свога и народнога образа
пред браћом својом, пред Славенима и
туђим свијетом. Ми смо увјерени, да ће
се у овоме подухећу браће Црногорца
натјецати сва славенска племена, да им
помогну, гдје им помоћи могу и смједу;
ал се надамо и тога смо мишљења, да
Срби богаташи треба у томе да предвуче,
јер кошулом својом треба свога брата
обући. Срби богаташи, па вама је да дје-
лом учините што српска сиротиња жели
а не може. Ми рекосмо а ни чините, да
нама и вама образ пред браћом не поцр-
вени.“

Под насловом: „Глад у Црној Гори“,
сво што доноси добро познати клада Ме-
ничерски у своме листу „Граданину“ бр.
14 о. г.:

„У Црној Гори, веле, глад је! о ово-
ме ће мучити на све стране.

Ја сам чуо што ми људи кажу,
Да ти идиш од града до града,
И повједаш име Исусово.
Но ако су гласи од истине,
И ако се покајати нећеш,
Па у моју вјеру вјеровати.
Кунем ти се и вјеру ти дајем,
На мукe ћу тебе ударити,
На горе ти душу извадити!“
А кад чуо свети Ђеорђије,
Што му Дукљан царе бесједио,
Дубоко се цару поклонио,
Па без стида њему бесједио:
„Господине царе Дуклијане!
Истина је што ти људи кажу:
Да ја идем од града до града,
И повједам име Исусово.
Ја вјерујем вјеру од истине,
Вјеру праву Бога истиннога,
Спаситеља Христа праведнога,
А ти не знаш за Бога ни вјеру,
Но слијеваш богове од злата
И направљаш од шта ти је драго,
На их лудо молиш и цјеливаш,
Ма залуду, помоћ ти не могу!
А тако ми Бога истиннога:
Оца, Сина, и Духа Светога,
И праведне вјере православне,
Не бих твоје вјере вјеровало,
Ни када бих био без намети.
Но ме почуј царе господине!
Остави се лажнијех богова,
А за вјеру Бога истиннога,
Истиннога Христа праведнога,
И лијеку вјеру православну:
Ради тебе и рад душе твоје
И рад твога царства сиденога!
Ако ли ме послушати нећеш,
Кунем ти се мојом вјером правом,
Да се оћеш тешко покајати,
Кад ти оно већ помоћи неће!“
А кад зачу царе Дуклијане,
Добро се је царе излутито,
Па на млађе разум учинио,
И овако њима бесједио:
„Врже слуге уватите Ђорђа,
И у гвожђа њега савезите,
Свежите му и ноге и руке,
Удрите га троструком канџиом,
Турите га у студну тамницу,

И у ноге удри те му клинче!“
Хитре слуге хитро послушаше,
И светога Ђорђа ухвативше,
Свезаше му и ноге и руке,
Удрише га троструком канџиом,
И у ране свегу учинише;
У ноге му клинче ударише,
У тамници студној затворише!
Ал да видиш чудо од истине
Кад је ноћи у поноћи било,
Тад Бог посла светога анђела,
Те је Ђорђу ране извидео!
А кад чуо царе Дуклијане,
Он га зазва у дворе бијеле,
Па му рече царе Дуклијане:
„Кажи Ђорђе али ми не лажи,
Ко је теби ране извидео?
А кад чуо војводу Ђорђе,
Он му право по истини каза,
Али царе неће вјеровати,
Но овако њему бесједио:
„Ти повјеруј Ђорђе, вјеру моју,
А даћу ти небројено благо,
И даћу ти шћерцу за љубовцу,
И да ћу ти куле и градове,
Да бегујеш и да господујеш!“
Али Ђорђе за то и не хаје,
Па прозбори цару Дуклијану:
„Вод ме царе, код твојих богова!“
А кад царе Ђорђа разумио,
Од истине њему мило било,
Е мислио повјерова Ђорђе
У његове те лажне богове;
Па он просу по царству телале,
Да кликују мало и велико,
Нека хита њему у столицу,
И принесе жртву боговима;
А да види и да се задиви,
Какву жртву оће боговима,
Принијети војводу Ђорђе!
Када се је свијет сакупио
Тад се диже царе Дуклијане
И поведе Ђорђа боговима
Ма да ти је чудо видјет било,
Ваш видјети чудо преголемо,
Када Ђорђе видије богове:
Прекрети их десном и лијево
А помену име Исусово,
Те се они тада распадоше,
Распадоше у комате мале!

Прво, зато, што ову честиту, чисту и благородну сначку Словена-јунака истинитивно не наводи цијело покварено човјечанство.

Друго, зато, што ће Црногорац умријети, али не ће јекнути. Ако је истина, да се у Црној Гори почела већ сад осјећати понемало рђаве љетине, нама се чини, да не би требало дуго преминувати, него нека наше словенско добротворно друштво одмах телеграфа на Цетиње, да расишта колико је невоља, па да се што прије ради.

Потпуно смо увјерени, да ће сваки од нас Руса од свега руског срца дати своју лепу.

Потанкости читаоци ће наћи у Дневнику редактора. Овдје ћемо само рећи, да ако словенско друштво одмах замоли, да се допусти у сали дворјанског скупа држати три концерта у корист црногораца, сва три пута ће сада бити пуна и даће суму за прву помоћ врло знатну. Али, што је најглавније, нама се чини, треба ово дјело примити добро к срцу.

На другом мјесту:

„У Црној Гори глад је! Ево прилике, да ми Руси докажемо, да волимо и поштујемо тај народ. То је једини крајчака на Балванском полуострву, на који ми, Руси, можемо гледати са топлим и свијетлим чувством братске љубави не само за то, што нас тамо воле и никад неће нас изневјерити, него за то, што тамо живи високо благородни народ, који ће с гордошћу претријети свакојаке муке и невоље, умријеће, али неће пружити руку... За то ми, Руси, морамо одмах не одлажући ствар, поћи на суспрет њихој потреби.

Нама се чини, да ову ствар уредити није особито тешко, ако се за ово заузму људи паметни, а уз то с вољом. Даће иде план, како би се могло најлакше помоћи.

Завршује свој позив напоменом да се што брже притече у помоћ невољницима.

Под насловом: „О уапшењу датинских српских поштарца“ има новосадски „Бравик“ овај допис из Књина од 27 окт.:

„Ових дана државно одвјетништво у Силету уапсило је уредника „Драшкова Рабоша“ г. В. И. Бутлера исто тако и власника „Драшкова Рабоша“ госп. Јову Метличића и питањем господу Руссо и Марића, због једне pjesме на руском језику у броју 95 „Драшкова Рабоша“. Одјезак за руски језик почиње: „Въ бой“ превод са српског.

Ишцек је судбена расправа, одзвали су се добровољно за бранитеље г. др. Пњацко Вакотић одвјетник у Силету и већ почео радити ради уапшених, тако исто одзвали су се добровољно др. Јосо Димитровић, адвокат у Шибенику г. др. Лопре Павловић адвокат из Макарске и г. др. Душан Баљак из Задра адвокат.

А кад виђе цару Дукљане,
И велики свијет на околу,
Велем се је чуду зачудио!
Ал' се цару на то наљутио,
Те слугама заповијед даде:
„Брже слуге погубите Ђорђа!“
У млађага поговора нема,
Ухватише светитеља Ђорђа,
И бијеле свезаше му руке,
Поведоше да му скину главу!
Али Ђорђе за то и не хаје,
Јер га чека у рају спасење.
Ал' то виђе госпођа царица,
Александра Божја угодница,
Па овако цару бесједила:
„Дукљане, очи изгубио!
Како што си намст изгубио,
Изгубио и памет и душу;
Не видиш ли, Бог те не видио,
Ђорђева је вјера петнига,
А нама је лажна и аништава?
Али ја је већ вјероват нећу,
Но вјерујем вјеру Ђорђејеву:
Вјеру праву, Христа Спаситеља!“
А кад зачу цару Дукљане,
Од иста му много мучно било,
Ма на ино му се не могаше,
Па слугама ријеч бесједио:
„Слуге моје узмите царицу
И баците на дно у тамницу,
Па заједно с Ђорђем погубите!“
То слугама много мучно било,
Ма за фајду кад им не помаже,
Па са стидом узеше царицу,
И метнуше у студну тамницу,
Ма царица за то и не хаје,
Јер је чека у рају спасење.
Па да ти је моја дивна друго,
Дивна друго, а од Босне вило,
Видјет било госпођу царицу
По имену свету Александру,
Кад је била у студној тамници,
Она клеку на гола кољена,
Сузе проли, Богу се помоли,
Помоли се Богу истини,
Исеу Христу и Богородици,
И цијелом двору небесном;
Ал' да видиш чуда од истине,
Још клечаше, и Бога мољаше,
Ал' ето ти с неба аранђео

Кад је комесар дошао да уапси власника „Драшкова Рабоша“ г. Јову Метличића, јуначки „Војвода“ прије него што је примио декрет рече г. комесару „ните“ и понуди му чапу вина. Комесар му одговори „ните ви први“, а „Војвода“ узео чапу говорише, „е видите да није отров“ и попи. Комесар за њим попи а послје тога предаде му декрет. „Војвода“ окрену се својој јуначкој „војвођици“ домаћици са овим ријечима: „ајде сваки даном на двор весело стој, а кад чујеш да су ме објесили а ти зајевај.“

Из Великог Суда.

Број 20
1887.

Седам убиства Саве Јованова Вујачића из Грахова.

У току од шест година нестало је на мистеријозни начин седаморо чељади из Грахова и његове околине, а судске власти не могуће им ући у траг. Најпријед је нестало Стеван Живков Цуца. Три године доцније нестало је Илија Малтез Убљанин. Годину иза нестатка Убљанина, ишчезну Стеван Булајић Граховљанин, његова жена Марија, родом из Брбанца, и најамница његова, Була из Кривошија штер Пера Адаловића. Овијех трију чељади нестало је у три дана. За Стевана Цуцу разносили су се разни гласови и то да је утекао и скрио се да занесе паре од свога ортанка с којим је трговао и да је виђен у неком четовању у Херцеговини. Браћа Стеванова на против држали су да га је исти ортак Предисн убио. Оутужени Предисн био је под истрагу, али све оптаци и би отпуштен из недостатка доказа. О Стевану Булајићу говорило се да је утекао са слушником у Александрију где је и пријед био, а да је жену смакао из љубави према слушници. Што више чујало се да га је тамо неко гледао и да је писама долазило о њему. Ови гласови имали су улива на суцку истрагу, одвраћајући пажњу с трагова проналаска злочинства; злочинцу пак ходили су у прилог да лакше скрије своја дјела. Годину доцније нестало је из Рисна двоје момчади, којима се није нико у траг стављао, јер су ходили час у Котор час у Рисан, на Грахово и по Херцеговини, чега ради њихов нестанак није никоме у очи падао.

Ове године испред Мале Госпође јави се свједок, који откри сва поменути убиства, кажујући их на Саву Јованова Вујачића из Грахова, села Драшковице. Свједок је Кретиња жена Голуба Вујачића, снаха Савина. Кретиња је кћер Сима Бојанића из Кривошија која је доведена за Голубом двије године послје погибије Стевана Цуце. С Голубом је имала двоје ћене која су померла, а њен муж пао је од више година у тешку бо-

Из тијела извади јој душу;
И поведе Богу на истину;
Да царује у рају божјему
Ка' остали божји светитељи.
А да ти је видјети Ђорђија,
И он клечи на гола кољена,
Па се моли Богу истини,
Али слуге маче повадеше,
Па му главу с рамена скидоше;
А прискочи свети аранђео,
Па му свету привати душу,
И поведе Богу на истину:
Да царује у рају божјему,
Ка' остали божји светитељи.
Веселе се сад душе њихове,
Пред престолом Бога истини,
За спасење рода хришћанскога.
Плаче душа цара Дукљанца,
Код ђавола у паклу црноме.
А сад збогом пребједила вило,
Те поздравил редом Босну равну,
Босну равну и Херцеговину,
И славенску цјелу постојбину,
И честитај веселога свеца,
Великога светог Ђеорђија,
И царицу свету Александру,
А да Бог да, и Богородица,
Босна ми се вазда веселила,
Босна равна и Херцеговина,
И славенска редом постојбина!
Веселила и сведе славила
А они јој с Богом помагали
И ода зла сваког је чували! *

Манастир „Дуљево“ посвећен је св. Архангелу Стевану, а задужбина је цара Душана, и филијал манастира: „Високијех Дечана.“

Он спада манастиру „Праквици“.

*) Свети славни великомученик, победоносца и чудотворца Ђеорђа, с пострадао је са светом мученицом царicom Александром, женом римског цара Диоклетијана, за православну вјеру Христову, од истог цара Диоклетијана, и 23 априла, у један сат послје подне, године 290 био је пошечен.

Ја сам ову pjesму написао онако, како сад је чуо од блаженог, Крета Милошева Митровића, шездесетогодишњег ђака манастира Дуљево, у Паштровићима, године 1874, у св. Николајевском манастиру у Праквици, где сам тада као ђак основне школе и ђаковао.

Мислим неће ми се за пријех сматрати, него да се овје о неким стварима позабавити.

лајест (сифилис). Видећи се Кретиња у тако тешком положају домаћем патила је од гриже савјести, а мислила је да јој божја правда циље на њену и њу казну, за то што крије толика злочинства, и што живи у кућу у којој је укопан један од убијених, овим моралним побудама да открије разна убиства потпомага је и страха од убице, да и њу не смакне, из узрока што је она знавала свако Савино злочинство. Кретиња се борила дуго у мислима хоће ли открит или не, али јој припоможе да се коначно склони да све открије то, што јој је казао домаћин Голуб да је Сава некако њу да је убије јер се бојао да га не прокаже. Међу тим Сава није признао ово каживање Кретињино нити њен муж Голуб. Кретиња, пошто се ријешила да открије злочинства Савина, пође и каже своје оцу Симу и мајци говорише им да се боји Саве да је не убије. Симо Бојанић тајно достави браћи Стевану цуце и каже им јаму у којој је бачен. Браћа убијеног Стевана пођу тајно, спуште се у јаму, и нађу његове кости, и доставе власти, која одмах стави руке на убицу Саву. Сава на првом испиту признаде да је учинио пет убиства, а послједња два по открићу Кретињину доцније признаде.

По личном признању убице, по свим свједочанствима и другим околностима, сва седам убиства текла су на ови начин: Стеван Цуца занимао се извјесним трговачким послима, као куповином стоке и коња, он је свуд по Грахову и околини ходио, носно паре и куповао. Сава је то опазно и пратио сваки његов корак, али се Стеван није бојао ни од њега ни од другог да ће га убити јер у криминалој статистици нашој није било случаја да је неко убио некога да новце узме с њега. С тога је слободно ходио свуд. Ходио је код Саве често цуца, што више, побијао је код њега у његовој кући, који му је био као неки агент у куповању стоке. Из тих узрока занесе га његова зла срећа, дође код Саве и преноћи у његовој кући. Испред зоре пођу оба заједно пут куће Стеванове. Кад су били у шумици више тако званог Лазаревог дола на по цуца, између његове и Савине куће, Сава убије Стевана су два метка из револвера озада у плећи како је за њим путањом ходио.

(Наставље се.)

Књижевност.

У прошлом броју споменуемо „Јаворов“ занимљиви чланак: „Прте из живота Бранка Радичевића. (Прилог песмима Вуковим Јустину Михајловићу.)“ Написао Ристо Мијајловић, кр. јавни биљешник у Вуковару. Из тих врло занимљивих црта износимо својим читаоцима ово:

„Бранко је био пошљедњи пут у Ву-

на источној страни, далеко један сат. Озидан је на јужно-источној страни села Кузача, а близу истога села, под једном високом гредом, у којој има једна велика пећина. Само мјесто на којему је озидан, јесте једна равнина, посве здраве климе.

Приповиједа се, да је Петар Петровић I свети, говорио Црногорцима и Приморцима: „Пазите ђецо, да којему од вас што не пријене при руци што је онога манастира под пећином; јер онога ће, који што његово узме без благослова калуђерскога, ујести змија!“ И тијех је случајева бивало и при самоме браћу прута у манастирској имовини.

Манастир је снабђевен великијем имуњем у земљи и гори, и цвјетао је боље него иједан богоселски манастир до године 1785 год. кад Махмут-паша враћајући се с Цетиња преко Брајића, нађе се с војском крајем њега и сасвим га поруши. Касније, г. 1786 био је лијепо обновљен од свога имуња и прилога хришћанских.

За сточарство је његов положај тако згодан, да не треба згоднијега ни замислити. Он је и пошто су га Турци предомењене године опустошили, за доба Крстовог ђаковања, имао по хиљаду својих коза и оваца, а по пет стотина коња и говеди. Такође за доба истога Крета, стојао је на сред авлије манастирске по један бадањ киселога млијека за путнике, који су путем испод манастира пролазили и у манастиру сврћали.

У гладним годинама био је узданица другејих манастира црногорског и приморског народа.

Кад је г. 1693 млетачки дукде Јован Корнер, с кнезом Буровићем, разорио манастир Тврдош у Херцеговини, задужбину Херцего Стевана, да га Турци не затеку здраву, те блаженоноч. Саватије Љуби-братић, владика, добије из њега с калуђерима у Херцег Нови, град у српској Босни, којег је, како о томе стоји и у књи-зи Тома Крстова Поповића, званој: „Херцег-Нови“, још у средњем вијеку почео градити Твртог, босански краљ, а довр-нио га синовац му Херцег Стефан, с чега а име носи: „Херцег-Нови“, — тада су

ковару у љето 1849., камо је из Биограда дошао, да своју родбину по материјалној. Осео је код свога браћића покојног Воје Поповића (Цанаказа), који му је парњак био. Исто вече, које је дошао, похотни је са овим свог ујака Јустина, у „хисторичкој“ магази овога, где сам се тада и ја десно. Мени бијаше онда 15 година, и том приликом видео сам Бранка, којег сам пјесме по већој чести на изузет знао, први пут. Нећу да се овдје упштам у оне дивне особе Бранкове, од које на велику жалост српску вјерне слике немамо. Оне особе Бранкове имамо ми од дично кћери славнога Вука, који је тако истинит, тако вјеран и жив, да га по њему сваки, који га ни познавао није, себи тако представити може, а највјернија слика Бранкова налази се по мом дознавању и познавању у литографисаној слици Атанасије Јовановића са насловом: Срби око цијелог, где се Бранко крај Вука налази. Што је мене у онај мах осим личности Бранкова највише очарало, то бијаше његова упросто пјесничка пошља која је красном млађаном лику његовом тако дивно доликвала. На глави са које му се више смеђа него плава коса до рамена пружала, имао је повисоке. Широке као савијег бијеле овратнице од кошуље носно је преко прусудка, берамаре о врату. Подужи тавне боје капачи са отвореним рукавима изгледао је као гуњ. Поред обичних чакшира, исте боје имао је отворене опанке, као што се у Србији носе. У руци држао одужи чибук, из којег је у оно вријеме доста етрасно пушало. То бијаше за мене прва слика Бранкова. Није чудо да очију са њега скидао није сам.

Дани његовог борављења у Вуковару бијаху за нас непрекидни светковина. Један по подне зажели изаћи с нама на „добротвор“, убао мјесто, на јужној страни сата од Вуковара лежеће, на ком се извор тог имена, а над овим угледна православна црквица „Света Петка“ налази. На глави да ће Бранко тамо доћи, окупи се на „добротвор“ млада Србадија вукосавска, као оно о храму преподобне мајке Царскеве.

Бранко већ тада није марло бујну друштва. Са неколицином пријатеља сједећи на зеленој трави, наслађивање се са убавог брда „дobre воде“ прекрасни изгледом, који се оданде на цркву, кресте окупљени народ и лиснатим шумом окићену добродошћу околицу пружа. Друштву имао је он обичај бавити се више са својим мислима него говорити, према је био отворене више веселе природе, радо се шалио. По кад кад би коју од мале изузетно, па уживајући диван изглед, са својим анђелским осмејком, у јем се је сва врлина његова цјесноту душе огледала, зајевао би на пољак себи, као да га се наш говор не тиче. „Еј ти лане, лане, зар не мараш за ме, а кад би год те на пољак у себи зајевао то бијаху, као што сам се касније код њега оствједочио, увијек моменти најслађег дру-

њеким од истих калуђера дошли у на-леко чувену српску лавру Дуљево, и само што је манастир њих издржавао, и го је и Љубибратићу и осталој браћи пиљао помоћи: у храни, одјећи и не-цима; а био је прије и послје утицај протгоњеном свештенству, из турске обав-ти, и другим српским јуначима.

Манастир Дуљево одликовао се је неколицином калуђера, који су своје к-квеном и народном позиву, достојно својим силама послужили.

Ја се не сумњам да је из њега к-калуђер Хади Данило из Паштровића, којег овако калуђер Серафим Ристић, химандрит дечански, у својој књижици „Дечански споменици“, врло хваљено, а онамошњи народ српски тако вели: „вторим ктитором дечанским, и ведно назива.“

Ево основа тој мојој мисли:

Године 1878, кад сам и још не-предмете богословске, нађох на једно-ро писмо у светоуспенском манасти-Режевићу у Паштровићима, којег су П-пштровићима, благословом владике Дав-Петровића Његоша, с проигуном М-мом Косијеревцем, основали год. 1714-уљеница да како данас изгледа, бла-почивши калуђер, Димитрије Перашић, химандрит, којег је биографију опис-написао владика књижевник: Др. Гер-Петрановић, у српско-далматинском м-зину 1866 год. О томе ће се касније мога заштампу приређеног описе, м-манастира, опширније видјети.

Из тога писма вјерно прет-ово:

„Слава Господу Богу, на 1774-ра 14. Србени. Добро да се зна, да-данањ састаде все свјаштенство Паш-ко, и всеъ зборъ, на рјечу режевица, ко сѣдѣе свјаштенство, и 4 суѣ, и 2-воде, и 12 властела, одъ 12 племена, доше и призваше име Божје, пресе-городице, и данашњи св. Савве, и га двора небеснога да не протсе а по-и тако потом зборише и договарише, ње одъ свјаштенства, послата у мана-св. краља, зовомі високи Дечан, ка-

посног задовољства његовог. Наједаред зазира крај цркве, у долини, гајдаш. Бранко се осмјехну, устаде, позва нас до себе, те гледајући младеж вуковарску у коло уздижући рече: већ само због тога, вриједно је да сам у Вуковар дошао. То бијаху сретни часови Бранковог борављења у Вуковару.

Од године 1850 пак до смрти своје бавио се је Бранко са побратимом својим Ђуром Даничићем непрекидно у Бечу, гдје је са здрављем својим све више и више напредовао. Свако по подне долазило је тада у билину Грловићеву „славјанску“ кафану на Вауерmarkt-у у унутрашњем граду, гдје се је онда крај Вука и Даничића сва интелигенција тамошња, и српска и славенска купила. Није, може бити, у Аустрији мјеста било, на ком би се могло толико корифеа свијех славенских племена заједно окупили видјети, као тада тамо. Бранко и побратим његов Ђуро Даничић, бијаху и по статусу и угледа, први са другим смеђим а други са другим црним власима до рамена, познате симпатичне личности тог одличног друштва. Бранко је имао обичај на вече, мјесто вечере, бијелу кафу узипати. Признавао је да му пушење грло суши, али је ипак доста страшно пушио. Имао је обичај цигару на полак пресећи, говорећи да му је тако лакше, јер му једна од више дуго траје. Као што је познато, слушно је тада медицину; али више да болест своју позна и био је са том науком незадовољан, па би често рекао: да знају болесници, колико доктори до сад још мало знају, не би их никада знали. Живео је врло умјерено и чувао се је јако, али бијаше касно; јер је и сам скору смрт своју предвиђао и доста пута би као у шали рекао: За мене је спреман апсов и мотика. Узимао је све олак и није се никада тужио, јер се је чувао, да својом болешћу никоме не буде досадан. Био је скроз и скроз племенит и особито до брата срца.

У свему бијаше Бранко либералан. Гимнастику је држао за здравље најкориснијом, те се је и сам у стану свом у томе вјежбао и са великом пасионом о томе разговарао. Његовом иницијативом морало се и у гимнастику, одма чим смо дошли, унети и на нарочиту жељу његову, испире са ђачким комотеким каицима измијенили; јер то, рече он, младом додикује. Није имао доста ријечи да осуди тадашњу бечку полицију, која је мало за тим те капе, као политичну демонстрацију, забранила и нас ње овим наговором у тронац бацила.

Ја сам се цијело то вријеме, до смрти његове, с њим често виђао и састајао. Много и много што сам тада од њега чуо и видио, изблизо ми је текуће дугог времена из главе. Један моменат из тога доба, остао ми је и данас свез у памети.

Једно љетње вече састадох се с њим код Грловића. Он бијаше сам, те ме послије ужице позва у шетњу. Одосмо кроз улицу Wollzeile на гласију према предгра-

ђу Landstrasse. Бранко је већ тада ходајући ноћи мараму на усти држао, те је сав разговор путем на мене пао. На гласију је свирала музика, али бонем Бранку није гинуло срце за њом. Сједосмо на осамљеном клучу једне мрачне алеје. Бранко прекрети по свом обичају десну ногу преко лијеве, те се тако разговарамо. Ја га унитих како му се допада мој пошљедњи пијеснички покушај, а он ми рече: види се да си у Винковцима учио, ђемачки мислиш, а хоћеш српски да пјешаш, читај брајко народне пјесме, ало хоћеш да у тој ствари од тебе што буде. Ја га унитих, ради ли што о својој косовској епопеји за коју се поговарало, да смјера по свима српским народним пјесмама о Косову једну цијелу створити; а он ми као у шали одговори: ја сад пјешам о апсову и мотика које ме чекају. Често пута би се накашљао, кашаљ у марами ухватио и забринуту огледао, па би се тада замислио и пустивши ме да говорим, опет би као на полак у себи зашпевао: „Еј ти лане, лане, зар не мариш за мо!“ Но то не бијаше тада пјесма његовог душевног задовољства, то бијаше сада пјесма душевне брига, којом се је болан за часак тешио; јар је врло радо живио. Ко се овдје не би сјетно дивних ријечи његових:

Еј живите ммо и премно,
Дивно ли те вишњи удео —
Само, само, ош да мрети није!

Ја сам Бранка на самртној постели његовој у тако званом „Guldenstoku“ опште болнице бечеви више пута походио. Једном бијаш тамо у друштву са нашим личним знајем Јованом Јовановићем. Није тада красила више дуга коса његовог увело лице, он бијаше самртни болесник! Могао је тихо говорити, примио нас је анђеским осмјехом својим и братски нас свјетовао. Пошљедњи пут био сам дан два пред смрт његову код њега. Он тада једва могао говорити. Махну ми руком да сједнем. На лицу му се просула жар љуте грознице. У то дође први лекар са асистентом. Ухвати ми руку и зашита га ђемачки: како је, мој драги Радичевићу? Бранко баца укочени поглед на њега и слеже с раменима, као да му хтједе ријечи:

„Дође доба, да идем у гроба!“ а лекар му стисну руку и рече, бити ће већ боље, и остави га. Мало затим устадох и ја и рекох му пошљедње: С Богом! и заплаках у дворити горко.

Дан два по том пронесе се глас умрје је Бранко! Ја отрах у болницу и дознадох тамо, да су му тијело иету ноћ у мртвачку собу грчке православне цркве на Altenfleischmarkt, у путарњи град пренијели. Отидох тамо, отворише ми врата те кобне собе и угледах га мртвог: у дугом црном стихару, држећи у прекрштеним рукама уздицу звонца. О, кад би се пробудити могао; али што смрт нешта једном зграби:

„Не поврну нико ни до века!“

Сјутра дан га сахранисмо, то бијаше, чини ми се 19 јуна 1853. Погреб његов

описало је вјешто перо нашег тадашњег савруга вриједног професора Александра Сандића, који је са мном доживио и прославио и други погреб, тужну и славну светковину: преноса земних остатака славног Бран а, на његово њим прослављено Стражилово“.

ПАТНИЦА. Роман од Јакова Игњативића. I. књига. „Премислати, — на преудити“. У Новоме Саду, штампарија А. Пајевића. 1887. Цијена 60 новчића. 157 стр. мале 8 пс. Добити се може само у штампарији А. Пајевића.

На крају књиге има ова Изјава пишчева:

„Испна свију г. г. предбројника и сада већ неких претплатника штампала се на свршетку овога романа у посљедњој књизи. Ко још жели да се претплати, нека изоволи тачно исписано своје име и карактер, као и мјесто, послати непосредно штампарији А. Пајевића у Нови Сад, која ће свакоме за послати новац јамчити и књиге једну за другом како која из штампе изиђе о мојем трошку разаслати дотичним претплатницима. Роман ће изијети најмање три свеске, свака по 10 табака, а цијена је свакој појединој свесци 60 н.“

БРАНИЧ. Лист за правне и државне науке. Бр. 19. 1 окт. 1887. У Биограду.

Садржај: Технички термини у законодавству од др. В. Богинића. — Пројекат закона о правозаступ. у краљевини Србији. (Наставак и свршетак). — Из суднице XXII. Писмена изјава парничара, који не дође на рочиште, мора се узети у обзир. — Рад одбора за условно одпуштање криваца. Саопштио М. Дамјановић. — Вјесник.

БРАНИЧ. Лист за правне и државне науке. Бр. 20. 16 окт. 1887. У Биограду.

Садржај: Крађа, уломак из инглеск. казн. права. (Свршетак) од Ј. Ђ. Авакумовића. — Погледајмо опет мало на наше казњене заводе, од М. Дамјановића. — Међународно жељезничко право у вријеме рата, од Јоренца Стајна. (Наставак). — Баштина и својина или колективизам и индивидуализам код Срба. (Наставак) написао Мита Радосављевић. — Грижа савјести код криваца, написао Х. Фери превео с француског М. М. Ж. — Нов пројекат казњеног законика у Италији. — Из суднице XXII. Недостатци на писменом тестаменту не могу се доказивати свједочењем. — Вјесник. — Одговори администрације. — Изјава. — Прилог. Вучена мјешца стр. 9—24.

Просвјета.

МАТИЦА СРПСКА.

Састањк одбора за издавање „књига за народ“ из задужбине Петра Коње-

вића 21 октобра (12 новембра) 1887.

Др. Милан Јовановић Батут јавља, да је прочитао дјело: „Кад ће бити кини?“ (Тумачење народног вјеровања) за народ написао Стеван Милованов.

По мишљењу оцјењивачевом дјело то могло би се примити за библиотеку за народ, ако писац прошири стварну метеоролошку науку, а што више скрати тумачење народног вјеровања.

Према том мишљењу позваће се писац да то учини.

Др. Ђорђе Дера и Светозар Савковић јављају, да су прочитали дјело: „Одмор и доколица“, поучне приповијетке за народ, које је по Стевану Нађу слободно прерадио непознати писац.

Тема је згодна и за народну библиотеку у опште добро израђена. Али би натпис од чести ваљало промијенити и мјесто „Поучне приповијетке“ метнути: „Како да се одржи и да напредујемо“ или томе што слично.

Осим тога чине оцјењивачи ове приједбе:

У I. одјељку: „Од новчића постају форинте“, гдје је ријеч о удружењу зарад штеђења и међусобног помагања, ваља додати, да зајма од улога могу добијати само људи умјерени, трезвени и штедљиви, за које се може знати у напријед, да ће га употребити на своје добро.

Осигуравање за живот (Стр. 37) треба са свим изоставити. Тај је предлог непрактичан. Наш свијет, за кога се овака дјела пишу, не ће га за цијело никад усвојити, особито кад се још ниште, да се за то тако много плаћа.

О здрављу под натписом: „Најдрагоцијеније благо“ ваља мало опширније говорити. Нарочито треба изнијети и нагласити његову вриједност са народног приредног гледишта.

Како је ово дјело доста опширно, те не ће моћи све стати у једну свеску, то да би оно испунило двије свеске, препоручују оцјењивачи писцу, да прочита још дјело, што га је под насловом „Душбојас“ од Фрање Степанека год. 1881 наградила „Матица хрватска.“ Из тог дјела моћи ће писац што шта згодно употребити.

Оцјењивачи предлажу, да се то дјело прими и да се штампна у двије свеске, а писцу да се одреди 12 фор. награде по штампаном табаклу.

На основу те оцјене прима се споменуто дјело ако га непознати писац поправи према приједбама оцјењивачким. Тако исто прима се и предлог о награди.

Милан Осветник шаље за „Књиге за народ“ своју трагедију у 3 чина под насловом: „Бој на Косову на видов дан.“

Издаје се на оцјену дру Ђорђу Дери и Аркадији Варађанину.

Др. Ђорђе Дера подноси за „Књиге за народ“ свеске: „Искрице из св. писма“ (По Даничићу и Вукову преводу за науку народа) П. Нови завјет.“

смо по праву дужни, и што можемо, по нашем старому праву, вѣгда, послати у њѣга чойка од њашега збора, да у њму етои и користь му гледа, а да га нико не смие прогонити нязато криво гледати. И тако сложио и договорно свѣщенство и зборъ изабраше свѣщеногъ ермонаха Данила Дульѣва, да иде у манастиръ св. краля, и да га покраси, будући по плѣнѣвѣ и порушѣнѣ одь турецке силе. И тако му дадохе молитву и благословъ, и рекоше, да понови красне Дечане. И опъ њима даде хвалу, молитву и благословѣнѣ. И Богъ дао до-бръ часъ.“

Предпоменуто године 1878, манастир је поправљен, и тој прилици могу захвалити, што ми је писмо овога садржаја, које се, мислим, у манастиру и сада налази, до рука дошло.

Још од најстаријих Паштројевића, које ја памтим, слушао сам ње приповиједају, да Паштројевићи имају некакво право пиљати манастиру „Високих Дечана“, калуђере за управитеље, и да су их ед вагда слали, али томе основа ја нијесам могао дознати, а не расвјетљује нам га ни садржај овога писма.

И ђак Крсто знавао је приповиједати о калуђеру Данилу Дуљевићу, како је од другијех старијих чуо, а предпоменути Серафим Ристић, спомиње му и неке црте из живота и рада.

Кад је из Паштројевића отишао, нашао је м. Дечане у најжалоснијем стању, и у њему само пона Васа Цинцарића, а ни једног калуђера. Одма је узео управу над манастиром, а из оближњих села узео је шесторо мушке ђеце, па пошто их кроз три четири године научи славенски читати, по својој жељи, њиховом пристајању и оданости, а дозволи митрополитовој, свију их шест замоначи у истом манастиру, и они постадохе најревноснији радници дечанскога благостања.

Петину је од своје младе браће послао по разним сграмама хришћанства, да купе милостињу, а са шестим по имену Захаријом, за иету цијел оде у Херцеговину, а до повратка остави у манастиру истога пона Васа. Од богате милостиње

коју су по хришћанству скупили, обнови разорени манастир „Високе Дечане.“

Касније је, а у почетку овога стољећа, пуговао с њим Захариом по Бугарској, и био у Цариграду и Јерусалиму, те је с прилозима које је отуда донио, направио једну кућу за дечанске госте, и у први дечанској лијено темпло, које је доста опширно описао калуђер Гедесон Јуришић у својој књижици: „Дечански приповијетак“, а које је и руски књижевник Гиљердинг описао с вјештачке стране.

Колико хришћани, којијема је он био стац и обрач, не мање су га Турци поштовали, и звали га да им ђецу пиша; — и не само што за доба његово нијесу манастир напалади, него су га и помагали.

Прије смрти неколико година предао је управу манастирску своме Захарију, којег је на његову молбу митрополит пећки Јованићје произвео за игумена, кад и њега за архимандрита, још при направи реченога темпла, год. 1813.

Данило Дуљевац, „втора ктитор дечански“, живио је 112 година, и у Дечанима се у вјечност преселио г. 1820.

Његове врлине ученици су му достојно наслиједили, а Захарија га је у образовању знајно претекло, те су га етога, почињући од митрополита на даље, сви нижи љубили и поштовали. Још за живота свога учитеља Данила, постао је митрополитом пећским, на опћу народну радост.

Кад год. 1820 објеснише Турци цариградскога патријарха и уапсине митрополите, тада и хаџи Захарију митрополита, уапси Махмут Ратуловић, паша призренски. У тамници се стојао са својим протосињелом Калинићем, нешто мање од године дана. Она га је тешко изнемогла, те се је послије десет година преселио у вјечност, на жалост и тугу „браје“, тужне браће наше.

Послије Данила био је у Дечанима од паштровског свештенства хаџи Јосиф Митровић, о којему Ристић ништа не спомиње у својој књижици. Он је као ђак манастира Пракскиг, отишао у Дечане, у доба, кад су Французи, господарећи и над

Бокон, стали узимати бокележу младеж за мрнаре.

Хаџи Јосифа посветио је пећски митрополит за свештеника. Он није имао Данилове способности да се према приликама управља, те га Турци уапсе, и хоћаше у тамници и изагњети, да га брство и бједни православни Срби митом и молбом не извадише. Кад је из тамнице изишао, једва је у Паштројевиће доћи могао, јер су му ноге од турскијех удараца и од тежких љанаца у грдним равама биле. Лијечио се је неко доба код своје својте, на је отишао у манастир Пракскицу, ње је на корист манастирску стојао до своје смрти.

Хаџи Јосиф, донио је по вољи и благослову светог братства дечанскога, у манастир Пракскицу, ради спомена, један дивни дрворезни златом извезени крст са стопом, и у дрвенјој кутији, каквога, како је покојник говорио, ни у Дечанима није остануло, осим крста Душанова.“ Старац је прешао у бољи живот 27 априла 1866 год. у 82-ој години свога живота.

Послије њега био је у Дечанима од паштровског свештенства, на поклоњење светоме краљу, покојни хаџи Мелкиседек Давидовић, који је већи дн свога живота провео у путовању по светим мјестима и манастирима.

Стари Крсто о свему овоме и о многоме, дивно приповиједаше, па хоћаше више пута тешке уздахе и сузицом пропратити, када хоћаше приповиједати о славној прошлости манастира „Дуљева.“

Он је касније из м. Дуљева пренао у м. Пракскицу, и ту у љубави и поштовању братства, доживио свој пошљедњи час. Врло је лијено црквено славенски читао и поеве добро познавао правило црквено. Гласове није познавао, али је у цркви пјевао, и онај прости начин његовог пјевања, невјероватно улијевање силу побожности у срца слушалаца. Кад му је блаженопочивши Јосиф Рајачић патријарх, као владика далматински, предлагао рукоположење за свештеника, он му је на поуду своју синовну благодарност изјавио, а тако исто и касније блаженопоч. Јеро-

теју Мутибарићу епископу, и данашњем далматинском епископу г. Стефану Кисековићу, и бокототорелом г. Герасиму Петровићу, а једнако је калуђерски, беспорочно и у молитви живио.

Што је пошљедње дане своје часне старости мирно и у изобиљу преживио, то је заслуга блаженопоч. Искентија Павловића, архимандрита праеквицког, и сабра-та тадашњег намјесника праеквицког, г. Филимона Франићевећа, данашњег игумена манастира Режевића.

Старац је живио 82 год. а 28 марта 1876 г. здрав и послије вечере и његово дуге молитве, легао је лијено на постелу и мирно без болијести и мука, како је же-лио и вагда Бога молио, — предао Богу своју добру душу.

Црква је манастира Дуљевога трагу мало година поправљена, а иконостас савним изнова пачињен. У први има лије-нијех црквенијех књига и свештеничких одјела, међу којијема се одикује одјело, које је манастир за доба мога из Праеквице администрирања, 1881 г., поконио блаженопочивши Иларион Рогановић, пр-ногореко-брчки митрополит.

Манастир Дуљево држи и данас сву ону непокретну имовину, коју је држао за доба свога цвјетовања, па се је надати, да ће заузећем надалежне високе духовне власти и Паштројевићих, и опет процвјетати на успојој св. оснивача и своју славу. — Наши српски св. манастири, свијетли зраци и јасни свједоци српске славе, величине и побожности, свагда су нам били од користи са свакога гледишта, а нијесу нити ће никад од штете, па нека Бог буде милостивији кривцима пропалијех, и кривцима онихѣ што пронасти иду, него ли ће строги оправдан суд будуће по-вјеснице српске!

Рисан, о Лучинудне, 1887.

Калуђер Димитриј.

ОГЛАСИ.

„АЦИЈЕНДА“

ДРУШТВО АУСТРО-ФРАНЦУСКО ЗА ОСИГУРАВАЊЕ ПРОТИВ ЕЛЕМЕНТАРНИХ И НЕВИДЉИВИХ СЛУЧАЈЕВА.

Допуштено и одобрено од високе владе
Књажевине Црне Горе.

„Ацијенда“ осигурава против несрећа од ватре, од грома, за куће, магацине, дућане и друге зграде, исто покућства и ствари налазеће се у истима.

За обавјештаје о условима и оцјени осигуравања обратити се на ниже означене Агенције.

Агенти су друштва:

На Цетињу, Ријеци и Његину г. Јован Пипер,
У Подгорици г. Ђорђе Гвозденовић
„ Никшићу г. Димитрије Ђобовић,
„ Бару - Пристану г. Јован Ђокић,
„ Оцињу г. Јоренцо Пици.

Штете плаћене:

Друштво је исплатило у 1886 години ф. 2.296,010.02.
„ „ „ 1882-1885 год. ф. 7.338,171.25.
Свега ф. 9.934,181.27.

Прима се и писцу се одређује 12 фор. по штампаном табаку.

Светозар Шакрак-Нивић тражи, да му се врати његово дјело под насловом: „Задане одмора. Књига за дјецу и младеж.“ Враћа му се.

По ријешењу исте сједнице објављен је овај позив:

„Књиге за народ.“ Издаје „Матица Српска“ из задужбине Петра Коњевића.

Како слабо етижу дјела о народној привреди, економији, трговини, индустрији, то се позивају поновице сви наши књижевници, да пишу нарочито така дјела, која ће се распростирати по народу нашем здрава начела о народној привреди, која ће га упознати са условима, до којих стоји хоћемо ли напредовати у обрађивању земље, индустрије и трговине, која ће га упућивати на разуман, разборит рад, на истрајност, питедњу, умјереност, трезвеност и старање за своју бољу будућност.

Начин писања ваља да је лак, разумљив за свакога, који зна читати и писати. Језик да је чист и народан.

Дјела, која се приме за „Књиге за народ“, награђују се по штампаном табаку, и то: пријеводи или прераде највише до 12 фор., а оригинали највише до 20 фор.

Дајући то нашем књижевном свијету по ново на знање, позивају се сви књижевници српски, којима је до народног и просвјетног напретка стало, да уним радом својим потпомогну „Матицу“ у издавању тих „Књига за народ“.

Од одбора за издавање „Књига за народ“ из задужбине Петра Коњевића, у Новоме Саду 31 октобра (12 нов.) 1887.

Председник „Матике Српске“:

Др. Лазо Станојевић с. р.

А. Хапић, с. р.
секретар.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

КАКО ДА ХРАНИМО ЖИВО.

Пише:

Др. А. Ковалишча.

III. Станови.

(Настав к)

Казао сам да је опека шупљикава.

Добро испечене опеке које немају у себи влаге, ради устрајности, суше и лаке, могу се употребити за зидове.

Кад се опеке купују, треба пазити, да кад у њих ударимо да нам лијено звоне, да не пуштају никакву боју, да су тврде и јаке да узмогну поднјети теготу зидова а да не расукују нити се изломе.

Нека им је унутрашњи састав такав, да се могу чекићем тући, и не смију бити тешке.

Да се са цаклином добро састављају, дакле да имају неку порозитету.

Ово да не пуцају под уливом рђавог времена, особито од влаге или мраза. При промјени времена да не заудару као да имају у себи каквијех ствари н. пр. соли.

Формат нека је правоуглан са оштрим угловима.

У свакој пекарији наћи ћемо опека или одвише тврдијех, или добро или слабо испечених, с тога их треба појмљиво бирати кад их купујемо.

Одвек испечене и на површини излизане опеке, не унијају цаклину, а воду лако унијају.

Слабо испечене распадају се лако кад се смокру.

Јако испечене опеке употребљају особито за оне зидове који су одвек изложени мокрини, као за подруме и за калдрме.

Најбоље су и најкорисније на пола испечене опеке, особито за сводове, и за калдрму онијех мјеста, која нијесу изложена води.

Ве год живо станује ту се налазе органичне материје које се распадају, те под великом влагом сакупља се амонијак ака на зидове, или ју сами зидови унијају, те пошто уздржи неке базе, састаје се с оксигеном и претвара се у нитричну киселину и у воду.

Те се базе пак са нитричном киселином претварају у соли, а само камење у меку земљиву масу.

Исти процес шири се и даље и претвара се само онда, кад је уништио цијелу зграду коју је окупио амонијаком.

Зидови су увијек влажни, јер се нитрат од влаге у ваздуху као сј ра- етапа.

Др. Грушев напојио је 100 кила хумозне земље са 100 кила хидрохлоричне киселине, те објеси једно 37.5 к. такове смјесе о једну 1 квадратни мет. велику птицу у сред којушнице под сами кров, а у једном тору оваца објесио је око 62 см. Иза шест мјесеца нашао је у којушници 250 гр., а у тору 166 грама амонијаке, која је наравно произлазила из ваздуха стаје.

С тога треба унутрашње стране зидова оградити са слабо испеченим опекама, јер оне саме могу упити амонијаку.

Је ли се зид једном изгризао, не помага никакво средство више, да му поквари одетрани.

Опеке састављају се цаклином, а коју ћемо цаклину употребити, зависи о самој згради.

Зидови изложени самом ваздуху и суви захтијевају једну врсту цаклине, (ваздушну цаклину), а зидови који имају одалечавати влагу, другу врсту, (хидрауличну цаклину).

(Наставиће се.)

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Даниловград, 8 нов. 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, по 15—30 ф. — Телад, по 5—7 ф. — Коњи, по 20—32 ф. — Овце, по 2—3 ф. — Јагњад, по ф. 1—1.36 н. — Козе, по 2—3.50 н. — Јарад, по ф. 1—1.50 н. — Свиње, по 2—8 ф. Цијеном све по комаду. — Коже, комад по 80—100 н. — Вуна, ока по 60—70 н. — Сир, ока по 25—35 н. — Масло, ока по 70—85 н. — Дуван, ока по 80 н. до 1 ф. и 20 н. — Риба, ока по 30—40 н. — Месо, ока по 20—25 н. Руметин, ока по 11¹/₅—12 н. — Пшеница, ока по 12¹/₄—14¹/₂ н. — Раж, ока по 11¹/₅—12 новчића.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Ушао је у штампу

СРПСКО-ФРАНЦУСКИ

РЕЧНИК.

израдили:

Милан А. Павловић

и

Живко Јовановић.

Цијена прве свеске, која ће изијети преко 30 табака, у фином илгеском повезу, 4.50 — а за претплатнике 3 динара.

Претплата траје још до 10 новембра ов. год.

Скупљачима једанаеста у име награде.

Београд, октобра 1887.

Ушло је у штампу и кроз њеко-лико дана бити ће готово моје дјело:

„ЗНАЊЕ СКАДРА НА БОЈАНИ“.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 4 ЧИНА.

Цијена је књизи само 50 новч.

Господу скупљаче умољавам, да се пожуре скупљањем претплатника а тако исто и претплате; и да ми што прије отправе имена предбројника, да знам, за колико ћу комада поручити да дође; јер колик буде број предбројника на овим странама, толико ће и комада књига доћи, а више не.

Ко се до сада није претплатио, још је на вријеме.

Цетиње, 13. Новембра 1887.

ЂУРО ПЕРОВИЋ.

За пдућу годину наручио сам више врта календара, и то ове: Орао, 50 новчића. — Велики Годишњак, 50 н. — Ружица, 20 н. — Црногорац, 20 н. — Херцеговац, 20 н. — Соко, 20 н. — Орлић, 20 н. — Домишљац, 20 н. и Царић 20 новчића по један комад, од којих су ми већ стигли њеки, те се могу купити по данас у моју књижару.

Из унутрашњости ко наручи од 1 флорина на више, добиће их поштом о мом трошку.

Цетиње, 5 новембра.

МАРКО Л. ИВАНИШЕВИЋ.

ПРАВЕ ТРИФЛЕ

(прве гљиве, truffles) од ПЕРИГОРДА, свјеже, особите каквоће, по 20 франака кило (нето), опремиће се бесплатно до жељезничке станице најближе купцу. Консерве трифула перигорскијех, по 25 франака кило (нето), опремиће се бесплатно до жељезничке станице најближе купцу. Да бисмо себи уштедили претеретне трошкове враћања новаца, молимо своје муштерије, да пошаљу цијену наручбине, кад нам буду послали наредбу. Ваља врло читко написати своје име и адресу. — Траже се озбиљни преставници уз врло добру награду.

Pouzaigue, à Vitry près Paris.

УПОТРИЈЕБЉЕНЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ Србије, Бугарске, Црне Горе и т. д. купује радо Рудолф Шмит у Бечу.

(II. Komödiengasse, № 1.)

КЕВЕШНИ И МИЛОВНИ

У ТРСТУ

држе богато складиште гвожђарије и ковина и баве се сваком другом струком послова за варош Трст и за иностранство.

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 654 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles, etc. etc., qui

Vient de Paraître.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
à Paris.

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du **PRINTemps**. (Bien spécifier les genres et prix.)

Tout achat à partir de 25 fr. est expédié franco de port jusqu'à la frontière. A partir de 50 francs, toute commande pouvant être expédiée en un Colis Postal, est envoyée franco jusqu'à destination.

На знање.

Имам на продају употребљених марака сваке врсте

Свега 12.804 комада и то:

Црногорских	700
Руских	3.800
Српских	4.400
Бугарских	537
Турских	763
Румунских	950
Аустро-Угарских	2.100
И других сваковрсних	550

Ко би желно купити све ове мараке, нека се обрати цијеном и готовим новцем пошто ће их платити.

Цетиње, 14 новембра 1887.

МИТАР ПЕРОВИЋ